

Η τέχνη της υφαντικής αναβιώνει Όταν η Πηνελόπη γνώρισε τον Gandhi

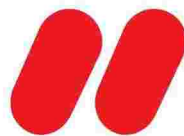
Υφάντρες από Κρήτη, Ινδία, Περσία, Ισραήλ και Παλαιστίνη συναντιούνται στη βασιλική Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο, στο πλαίσιο της αποστολής «Πηνελόπη Gandhi» του Πανεπιστημίου των Ορέων, μεταφέροντας μια γνώση αιώνων. Η Βαρβάρα Τερζάκη, εμπνεύστρια της πρωτοβουλίας, μιλάει για μια τέχνη που αντιστέκεται ακόμα...

Από τη **Μιράντα Παπαδοπούλου**

Από μακριά ακούγεται το ρυθμικό χτύπημα του αργαλειού. «Το πιο γλυκό τραγούδι», υποστηρίζει η Βαρβάρα Τερζάκη. Παθιασμένη με το νησί της, μιλάει με μαγικό τρόπο για την ιστορία του. «Η Κρήτη έχει πυκνότητα σοφίας, είναι ανοιχτή στο διαφορετικό, δεν φοβάται και ξέρει να μοιράζεται με γενναιοδωρία». Αυτή τη φορά, μάλιστα, το πείραμα είναι παραπάνω από μεγαλεπήβολο. Δεκαπέντε μέρες τέσσερις ανυφάντρες, μία από κάθε νομό της Κρήτης, θα στήσουν ξανά το αργαστήρι τους στη βασιλική Αγίου Μάρκου ανταλλάσσοντας την εμπειρία τους.

«Για τη γυναίκα της Κρήτης το αργαστήρι είναι το βασιλείο της. Από την Πηνελόπη που υφαίνει το μέλλον της, στην Αριάδνη που βρίσκει τον δρόμο της στον Λαβύρινθο και τη Λυσιστέρατη που έλεγε ότι θα οργανώσει την πολιτική ζωή όπως το αργαστήρι της. Θα ξεμπλέξει τα νήματα, θα μαζεύει όσα είναι σκορπισμένα, θα τους βάλει όλους σε σειρά και θα υφάνει και μια κάπα για τον Δήμο...», συνεχίζει η Βαρβάρα Τερζάκη. Η ίδια έχει έντονες μνήμες από τον αργαλειό της μητέρας της στα

«Η υφαντική είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της αξίας του χειροποίητου και της αυτάρκειας, που αποτελούν την ουσία του ελληνικού πολιτισμού»

παιδικά της χρόνια στο Ρέθυμνο και, παρ' όλο που επέλεξε μια διαφορετική καριέρα στην επικοινωνία και διαφήμιση, αυτές οι εικόνες την ακολουθούσαν πάντα.

4 χρόνια ερευνών, 200 ανυφάντρες

«Κάθε φορά που ταξιδεύαμε με τον άντρα μου στο εξωτερικό έχει παντρευτεί τον Γιάννη Παλληκάρη, καθηγητή Οφθαλμολογίας και πρώην πρύτανη του Πανεπιστημίου Κρήτης με διεθνή φήμη- οι φίλοι έμεναν έκπληκτοι βλέποντας να φοράμε υφαντά της Κρήτης. Η υφαντική, άλλωστε, είναι σπάνια τέχνη. Δεν είναι

«Πηνελόπη Gandhi, Η ιερή τέχνη της υφαντικής στην Κρήτη σήμερα», βασιλική Αγίου Μάρκου, Ηράκλειο, τηλ. 2810 394644 (www.papogeon.gr). Μέχρι τις 17 Νοεμβρίου

τυχαίο ότι τα μεγαλύτερα μουσεία σε Παρίσι, Λονδίνο και Νέα Υόρκη έχουν στις αποθήκες τους θησαυρούς κρητικών κεντημάτων». Αυτό έδωσε την έμπνευση, λοιπόν, για μια αποστολή του Πανεπιστημίου των Ορέων, του ιδιότυπου πανεπιστημίου που οργάνωσε ο Γιάννης Παλλήκαρης με ομάδα καθηγητών, ξαναδίνοντας ζωή στα ορεινά χωριά του νησιού.

«Ήξερα ότι αυτός ο πλούτος δεν μπορεί να πάει χαμένος. Αντλώντας έμπνευση από τη Φλωρεντίνη Σκουλούδη-Καλούτση, ζωγράφο με σπουδές στο Λονδίνο, που στις αρχές του προηγούμενου αιώνα ακολούθησε από πίσω τον Άρθουρ Εβανς στην Κνωσό, ξεσηκώνοντας μοτίβα και ενθαρρύνοντας τις Κρητικές να επιστρέψουν στα αργαστήρια τους, αποφασίσαμε να διασχίσουμε όλο το νησί πηγαίνοντας από χωριό σε χωριό και από σπίτι σε σπίτι». Αποτέλεσμα, ένα σπάνιο ερευνητικό έργο που διήρκεσε τέσσερα χρόνια καταγράφοντας 200 ανυφάντρες-«αρχόντισσες», συνεχίζει η Βαρβάρα Τερζάκη, σε επτά φιλμάρια που θα ανέβουν στην ηλεκτρονική σελίδα του Πανεπιστημίου των Ορέων (www.papogeon.gr) και θα παραδοθούν στην Ακαδημία Αθηνών.

Το όραμα και οι στόχοι

Με βάση αυτό το υλικό οργανώθηκε η έκθεση στη βασιλική Αγίου Μάρκου με ανοιχτά μαθήματα σε σχολεία και συζητήσεις με καλεσμένους, όπως η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ και η Ινδή οφθαλμίατρος Dr. Sudha Kankaria, που έχει δημιουργήσει την οργάνωση Save a Girl Child. «Τίποτα δεν είναι τυχαίο στην Πηνελόπη Gandhi», εξηγεί η Βαρβάρα Τερζάκη. «Ούτε το όνομα, από την Πηνελόπη του Οδυσσέα στον Μαχάτμα Γκάντι που τριγυρούσε τα χωριά της Ινδίας με την ανέμη του διακηρύσσοντας την αρχή της μη βίας. Η υφαντική είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της αξίας του χειροποίητου και της αυτάρκειας που αποτελούν την ουσία του κρητικού -για την ακρίβεια, του ελληνικού- πολιτισμού».

Και τους επόμενους μήνες η αποστολή «Πηνελόπη Gandhi» έχει σπουδαίο έργο μπροστά της. «Ήδη, στα δημοτικά της Κρήτης διδάσκεται πρώτη φορά πιλοτικά το μάθημα των υφαντών, ενώ ο στόχος είναι να μπει η υφαντική στο πανεπιστήμιο. Παράλληλα, θα οργανωθούν πάνω από 100 αργαστήρια με νέες γυναίκες, ενώ νοντας μνήμες και γνώσεις με το παρελθόν. Για μας η Πηνελόπη Gandhi είναι μια γιαγιά που εξομολογήθηκε ότι, παρά τις δύσκολες στιγμές στη ζωή της, δεν πούλησε ποτέ τα υφαντά των παιδιών της, γιατί ήθελε τα κοπέλια της να έχουν πάνω την καρδιά της...».

01 Η Βαρβάρα Τερζάκη φέρνοντας υφαντό φόρεμα. 02 Υφαντό της Κρήτης. 03 Η Βαρβάρα Τερζάκη (δεξιά) με μία από τις 200 ανυφάντρες που βρήκε κατά την αναζήτησή της στα χωριά της Κρήτης. 04 Ξύλινος αργαλειός σε άριστη κατάσταση. 05 Τα απαραίτητα εργαλεία για την ύφανση του μαλλιού